Hyvinvointi-tietoon perustuva budjetointi

Markku Malkamäki

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Esityksen pääpointit ja ehdotus

- Rinnakkainen tapa lukea talousarviota: sen lisäksi, kuka rahan käyttää, nähdään, mihin hyvinvoinnin ulottuvuuksiin se kohdistuu, mitä sillä tavoitellaan ja mitä saadaan aikaan.
- Menetelmä — momentille tuotos- ja vaikuttavuustavoite, momentin kytkeminen (taggaus) 1–2 OECD:n hyvinvointiulottuvuuteen tavoitteiden perusteella ja mittarit tavoitteille olemassa olevista tilastoista. Esikuvat: Irlanti, Kanada, Uusi-Seelanti.
- Pilotin laajuus — yhdeksän ministeriötä sekä VM:n rahoitus hyvinvointialueille ja kunnille, n. 82 % talousarviosta. Mittarit pilottiministeriöille. THL:n ehdotukset tarkistivat viisi pilottiministeriötä ja VM:n hyvinvointialueosasto.
- Tulokset: tagaus näyttää, mihin ulottuvuuksiin ja politiikkahaasteisiin varat kohdistuvat ja ketkä rahoittavat samaa päämäärää. Tavoitteet näyttävät mihin pyritään ja mittarit näyttävät, saavutetaanko momentin tavoitteet.
- Eduskunnalle paremmat edellytykset vaikuttaa budjettiin: kun jokaisella momentilla on tavoite ja mittari, eduskunta voi keskustella siitä, mitä rahalla tavoitellaan ja saavutetaanko se, eikä vain euromääristä. Samalla tieto tukee VM:n virkapuheenvuoron ja kansliapäälliköiden pääviestien linjauksia.

Hyvinvointitietoon perustuva budjetointi-pilotin tavoitteet ja toteutus

- Jatkoa Hyvinvointitaloudellinen ohjausmalli Suomelle-hankeelle
- Tavoitteena on pilotoida budget tagging-mallia ja arvioida hyvinvointitaggauksen mahdollisia hyötyjä budjettivalmistelun tukena sekä arvioida sen kokonaistaloudellisuutta.
- Budget tagging (merkitseminen) prosessissa budjettimomentit sijoitetaan OECDn 11 hyvinvointiulottuvuuteen. Budjettimomentti voidaan tägätä korkeintaan kahteen ulottuvuuteen
- Lisäksi valituille budjettimomentille määritellään tavoitteet, ja indikaattorit millä tavoitteita mitataan

OECDn hyvinvointi-kehikko

Lähde: (OECD, 2020[7]), *How's Life? 2020: Measuring Well-being*, OECD Publishing, Pariisi, https://doi.org/10.1787/23089679.

Monilla kansallisilla ja kansainvälisillä aloitteilla on yhteinen käsitteellinen ydin, jonka OECD:n hyvinvointikehikko tiivistää hyvin

OECD:n hyvinvointikehikon ulottuvuudet		G7-maat					Valikoituja OECD-maita				Kansainväliset mittaristot			Suomi	
		CAN	DEU	GBR	ITA	JPN	IRL	ISL	NLD	NZL	EStat	SDGs	UN Beyond GDP	THL	VN
Nykyinen hyvinvointi	Tulot ja varallisuus	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Työ ja työn laatu	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Asuminen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓
	Terveys	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Tiedot ja taidot	✓			✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Ympäristön laatu	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Koettu hyvinvointi	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
	Turvallisuus	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
	Työn ja muun elämän tasapaino	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			
	Sosiaaliset suhteet	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
	Kansalaisvaikuttaminen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓
Tuleva hyvinvointi	Luontopääoma	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓
	Inhimillinen pääoma	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Taloudellinen pääoma	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓
	Sosiaalinen pääoma	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Suomi-sarakkeet: THL = Suomen hyvinvointitalouden seurantamittaristo (15 indikaattoria); VN = Näkymiä Suomen tilaan – kestävyysarviointi 2025, liitteen 2 osa-aluekohtaiset indikaattorit (35 osa-aluetta). Nämä eivät ole kilpailevia mittaristoja: eri analyysitaso ja eri tehtävä – VN:n kestävyysarviointi tuottaa reunaehdot, ei tagging-kehikkoa.

Lähde: OECD (2023), Economic Policy Making to Pursue Economic Welfare: OECD Report Prepared for the 2023 Japan Presidency of the G7. UN Beyond GDP -sarake perustuu YK:n pääsihteerin riippumattoman korkean tason asiantuntijaryhmän raporttiin (2026). THL, Suomen hyvinvointitalouden seurantamittaristo. Valtioneuvoston julkaisuja 2025:89. Maalyhenteet (ISO 3166): CAN Kanada, DEU Saksa, GBR Yhdistynyt kuningaskunta, ITA Italia, JPN Japani, IRL Irlanti, ISL Islanti, NLD Alankomaat, NZL Uusi-Seelanti. Ranska ja Etelä-Korea jätetty pois tilan vuoksi.

Moniulotteinen tavoite tarvitsee moniulotteisen tietopohjan

- Valtioneuvoston Agenda2030-selonteko 2024: kestävyys on kolmiulotteista
- VM:n strategia: taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti kestävä Suomi
- VM:n virkapuheenvuorotyö 2026: kasvu, sosiaalinen kestävyys, kantokyky
- Jos tavoite on moniulotteinen, myös tietopohjan tulisi olla
- OECD:n kehikko tuo tarkasteluun moniulotteisuuden
- Empiirinen ote, ei normatiivinen: miten ihmiset voivat, mihin tavoitteisiin budjetti pyrkii, millaisia tuloksia saavutetaan – ei kerro, mitä pitäisi rahoittaa

thl

Pääluokat kertovat, kuka käyttää rahan

- Hallinnonalajäsennys on välttämätön vastuiden ja määrärahojen hallinnassa – monet hyvinvoinnin haasteet vaativat sen rinnalle poikkihallinnollista otetta
- Saman hyvinvoinnin tavoitteen (esim. oppiminen, tiedot) määrärahat voivat olla hajallaan eri pääluokissa ja momenteilla
- Yhden hallinnonalan säästö voi kasvattaa menoja toisaalla tai myöhemmin
- Osa momenteista tukee strategisia tavoitteita selvästi; VTV:n mukaan monien osalta vaikutusketju jää katkeamaan – sama havainto tehtiin Irlannin taggauksessa
- Tämä näkymä ei osoita, että toiminta olisi päällekkäistä tai tehotonta – se näyttää, ketkä vastaavat samasta tavoitteesta ja missä tarvitaan tarkempaa analyysia

thl

Erilaisia tapoja kytkeä hyvinvointitieto budjettiprosessiin

LÄHTÖKOHTA

Moniulotteiset hyvinvointikehykset ja mittaristot antavat kattavamman kuvan hyvinvoinnin tilasta. Mutta ne lisäävät päätöksenteon monimutkaisuutta, jos käytössä ei ole työkaluja ja menettelyjä, joilla hyvinvointitieto sovitetaan hallinnon prosesseihin, kuten:

- Tilannekuvan raportointi ja analysointi

  Irlanti, Italia, Kanada, Uusi-Seelanti, Ranska, Yhdistynyt kuningaskunta, Skotlanti, Ruotsi, Alankomaat

- Prioriteettien/ painopisteiden määrittäminen voimavarojen kohdentamiseksi

  Uusi-Seelanti, Islanti,

- Julkisten menojen kytkeminen hyvinvointivaikutuksiin

  Irlanti, Uusi-Seelanti, Italia

- Hyvinvointivaikutusten sisällyttäminen hallinnonalojen analyysiin, kustannus-hyötyanalyysiin ja vaikutusten arviointiin päätöksenteossa

  Uusi-Seelanti, Australia, Yhdistynyt kuningaskunta

Lähde: OECD WISE

Mitä Suomen pilotissa tehtiin

- Yhdeksän ministeriötä sekä valtiovarainministeriön rahoitus hyvinvointialueille ja kunnille tagattiin OECDn hyvinvointikehikkoon
- Analysoitu määrärahakokonaisuus noin 82 % koko talousarviosta
- Jokaiselle momentille määriteltiin ensin tuotos- ja vaikuttavuustavoite ja näiden tavoitteiden avulla budjettimomentti kytkettiin 1–2 hyvinvointiulottuvuuteen
- Tavoitteet perustuvat momentin perustelutekstissä ilmaistuun tarkoitukseen, ministeriöiden strategioihin ja tutkimuskirjallisuuteen
- THL teki ehdotukset, pilottiministeriöt (STM,TEM, OKM, YM, VM hyvinvointialue-osasto) tarkistivat tavoitteet ja tagit (ts. mihin hyvinvoinnin ulottuvuuksiin budjettimomentit kiinnitetty)
- Pilotissa olevien ministeriöiden tavoitteille laadittiin myös mittarit joilla tavoitteiden saavuttamista voidaan seurata. Mittarit Sotkanetistä ja Tilastokeskuksen aineistoista

Miten taggaus tehtiin: kansaneläke ja vammaisetuudet

33.40.60

Valtion osuus kansaneläkelaista ja eräistä muista laeista johtuvista menoista

3,97 mrd. €

27 % STM:n hallinnonalasta

Vaikuttavuustavoite

Vähennetään eläkeläis- ja vammaisköyhyyttä ja turvataan kohtuullinen vähimmäistoimeentulo

Hyvinvointiulottuvuus

Tulot

Vaikuttavuusmittarit

Pienituloisuusaste, 65 vuotta täyttäneet

kansaneläke, takuueläke · StatFin 128j (tulonjakotilasto)

Köyhyys- tai syrjäytymisriski toimintarajoitteisilla

vammaisetuudet · StatFin 13y2 (elinolotilasto)

Pienituloisten asumiskustannusrasite

eläkkeensaajan asumistuki · StatFin 12g4 (tulonjakotilasto)

Kokoomamomentti: kansaneläke, takuueläke, vammaisetuudet ja eläkkeensaajan asumistuki – kullekin osalle oma mittari. Vaikuttavuustavoite perustuu lakien tarkoituspykäliin (takuueläkelaki 703/2010 1 §, vammaisetuuslaki 570/2007 1 §, laki eläkkeensaajan asumistuesta 571/2007 1 §) ja talousarvion luvun 33.40 perusteluihin. Lähde: THL, TAE 2026. Mittarilähteet: statfin_tjt_pxt_128j.px, statfin_eot_pxt_13y2.px, statfin_tjt_pxt_12g4.px.

Miten taggaus tehtiin: pitkäaikaisasunnottomuus

Tavoite on johdettu momentin perusteluista, laeista ja strategioista; hyvinvointiulottuvuus seuraa tavoitteesta ja mittarit on valittu olemassa olevista tilastoista.

35.20.33

Ohjelma pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseen (siirtomääräraha 3 v)

4,65 M€

harkinnanvarainen · tasokorotus +1 M€

Tuotostavoite

Rahoitetaan ohjelmakaupunkien ja hyvinvointialueiden yhteistyöhankkeita

↓

Vaikuttavuustavoite

Pitkäaikaisasunnottomien määrä laskee kohti nollaa

Hyvinvointiulottuvuus

Asuminen

Tuotosmittarit

Avustukset kunnille ja hankkeiden määrä
ympäristöministeriö

Pysyvän asunnon saaneet asunnottomat, hlöä/v
ohjelman hankeraportointi (YM)

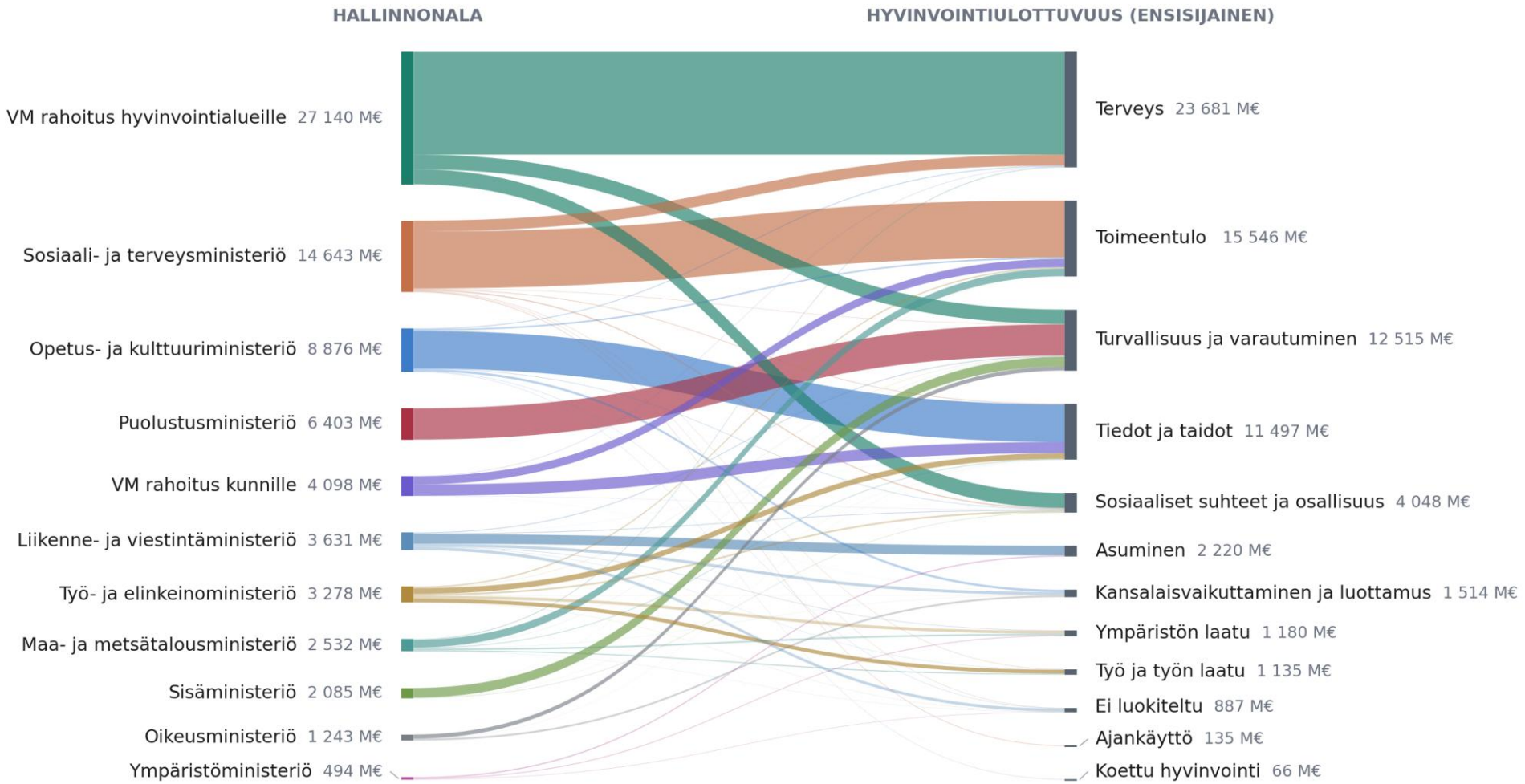
Vaikuttavuusmittarit

Pitkäaikaisasunnottomien lukumäärä
Varke (ent. ARA), Asunnottomat-raportti · aikasarja vuodesta 2008

Häädöt vuokra-asunnoista
Sotkanet

Tuotos on se, mistä ministeriö vastaa; vaikuttavuus se, mihin se pyrkii. Määräraha on noussut 1,825 M€:sta (2024 tilinpäätös) 3,65 M€:n kautta 4,65 M€:oon (TAE 2026). Avustusten käsittelymenot momentilla 35.01.01. Lähde: THL, TAE 2026.

Ministeriöiden määrärahat hyvinvointiulottuvuuksittain

Momentit ja alamomentit kohdennettu ensisijaiselle ulottuvuudelle; hyvinvointialueiden (28.89.31) ja kuntien peruspalvelujen (28.90.30) rahoitus alamomenttitasolla. Yhteensä 74 422 M€. Lähde: THL, TAE 2026.

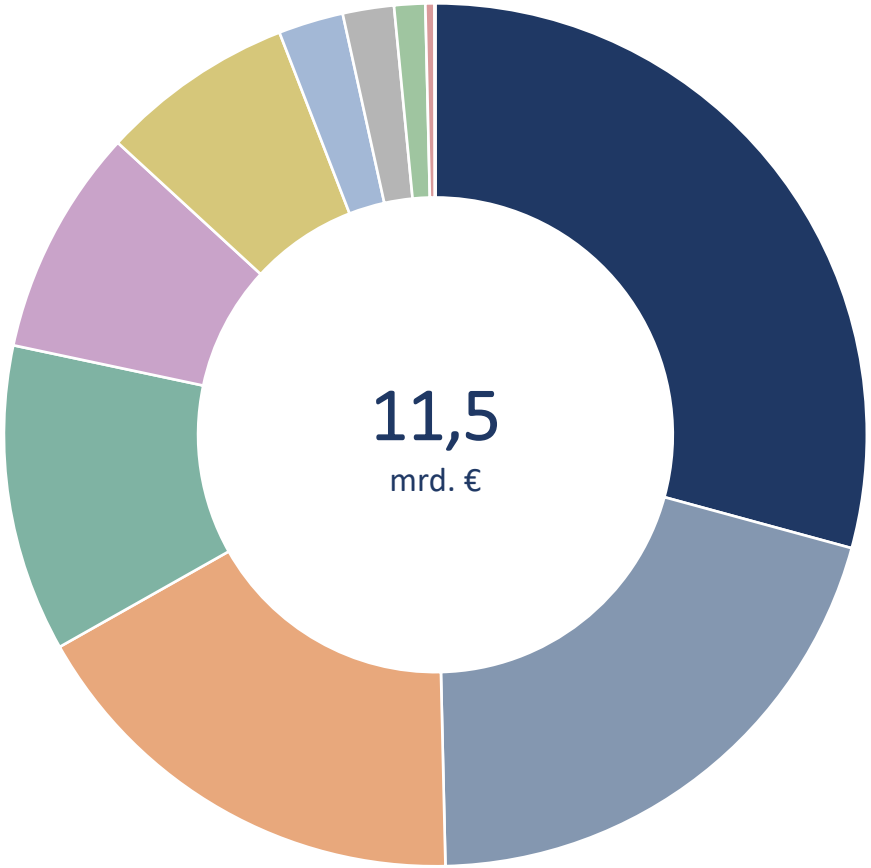
Talousarvion määrärahat hyvinvointiulottuvuuksittain mukaan otetujen ministeriöiden osalta, ensimmäisen hyvinvointiulottuvuuden mukaan tagattuna

Laatikoiden pinta-alat ovat tarkasti suhteessa määrärahoihin; mitään laatikkoa ei ole suurennettu.
Pääluokat 25–35, yhteensä 74 422 M€. Hyvinvointialueiden (28.89.31) ja kuntien peruspalvelujen (28.90.30) rahoitus alamomenttien ulottuvuuksien mukaan.
Lähde: THL, hyvinvointiulottuvuuksien tagaus; TAE 2026 (budjetti.vm.fi).

Kaikki budjettimomentit joissa tiedot ja taidot ensisijainen taggaus ja mitkä muut ulottuvuudet tagattu toissijaisena ulottuvuutena

Tietoihin ja taitoihin ensisijaisesti kohdistuvia määrärahoja on 11,5 mrd. €, joista 29 % kohdistuu yksin tietoihin ja taitoihin.

	Tiedot ja taidot ensisijaisena ulottuvuutena	M€
■	Vain tiedot ja taidot	3 360,7
■	… ja työ ja työn laatu	2 345,0
■	… ja tulot	1 976,6
■	… ja ajankäyttö	1 322,8
■	… ja koettu hyvinvointi	978,0
■	… ja kansalaisvaikuttaminen ja luottamus	836,9
■	… ja sosiaaliset suhteet ja osallisuus	280,0
■	… ja ympäristön laatu	220,6
■	… ja terveys	133,3
■	… ja turvallisuus ja varautuminen	39,1
■	… ja asuminen	3,7
	Yhteensä	11 496,6

Mukana momentit joiden ensisijainen ulottuvuus on tiedot ja taidot jaoteltuna toissijaisen ulottuvuuden mukaan. Lähde: THL, TAE 2026. Laatikoiden ja osuuksien koko ei ole tässä olennaisin – olennaista on, onko jäsennys mielekäs ja osuvatko tavoitteet ja mittarit kohdalleen.

Kuka rahoittaa nuorten syrjäytymisen ehkäisyä?

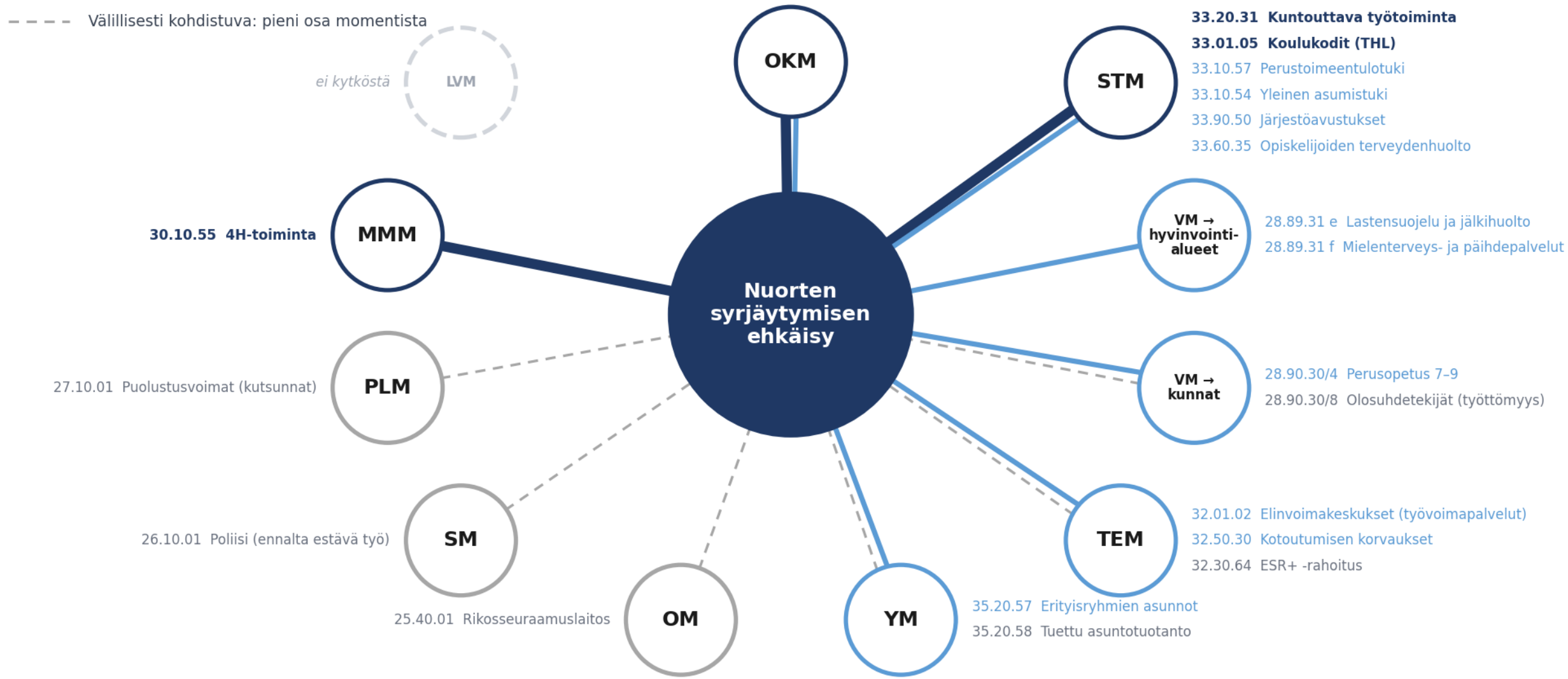
Nuoriin kohdennettua rahaa

n. 120 M€

Kohdennettu: momentti suunnattu nuoriin

Osittain kohdistuva: nuoret merkittävä osa

Välillisesti kohdistuva: pieni osa momentista

Kohdennetut momentit yhteensä, TAE 2026. Luokittelu asiantuntija-arvio.

Minkä hyvinvointiulottuvuuksien kautta nuorten syrjäytymistä ehkäistään?

	Terveys	Tulot	Tiedot ja taidot	Työ	Turvalli-suus	Asuminen	Sosiaaliset suhteet	Koettu hyvinvointi	Kansalais-vaikuttaminen	Ympäristö	Ajankäyttö
Rahoittajia, joilla kohdennettu momentti	1	0	2	3	1	0	2	2	0	0	0
Rahoittajia yhteensä	4	4	5	4	5	2	4	4	0	0	0

Kytkös = ulottuvuus on momentin 1. tai 2. hyvinvointiulottuvuus. Punainen 0 = aukko. Momenttien luokittelu asiantuntija-arvio, TAE 2026.

Mihin muuhun moniulotteista hyvinvointikehikkoa voidaan käyttää

- Voidaan käyttää myös alemman tason politiikka-kysymysten analysointiin
- Jakautumisvaikutukset näkyväksi
- Tulevaisuus orientoituneisuus: kysymykset: missä olemme 5 vuoden (JTS) ja missä 25 vuoden kuluttua?
  - Voi tukea myös EUn vakaus- ja kasvusopimusta
- Erotellaan investoinnit kulutusmenoista: mitä pääomia budjetti kasvattaa: taloudellista, luonnon, inhimillistä tai sosiaalista pääomaa? Joku investointi voi kasvattaa teollista pääomaa mutta heikentää inhmillistä ja luontopääomaa jne.

thl

Jakautumisvaikutukset näkyviksi: Kanadan esimerkki

Securing the Canadian Biofuels Industry

This initiative would directly benefit Canadian businesses and workers connected to the biofuels value chain. These include producers, clean technology developers and manufacturers, fuel transportation and infrastructure, construction, utilities, and feedstock producers (including in agriculture and organic waste management sectors). Men are the predominant demographic group in the environment and clean technology sector in Canada, comprising 63 per cent of the workforce in 2019. People in this sector also tend to be higher-income earners than the national average. In the long term, the transition to lower-carbon fuels would result in a net reduction of GHG emissions in Canada, benefitting younger people and future generations.

Data Sources: Statistics Canada; Natural Resources Canada

Quality of Life Impacts

Prosperity – *GDP per capita; Employment*

Environment – *Greenhouse gas emissions; Waste management*

Target Population: Canadian Businesses and Workers Connected to the Biofuels Value Chain

GBA Plus Timing: *Early* ☐ ■ ☐ *Later* ☐ *Existing*

Expected Benefits

Gender: *Men* ○—●—○—○—○ *Women*

Income: *Low* ○—○—○—●—○ *High*

Age cohort: *Youth* ○—●—○ *Senior*

Additional Characteristics: Heavy Industry; Clean Technology Sector

GBA Plus Responsive Approach

Indigenous Peoples, in particular Indigenous women, may face barriers participating in the industry. To reduce potential barriers accessing the funds, NRCan will modify the Clean Fuels Fund to assist Indigenous-led projects.

Miksi momenttitaso tarvitaan strategisen tason rinnalle

Strategiset tavoitteet ohjaavat hallinnonalaa. Momenttitaso kertoo, mikä yksittäisen määrärahan tehtävä on matkalla niihin – molempia tarvitaan.

Kun tagataan momenttitasolla:

1	Paljonko rahaa käytetään?	→ panos
2	Mihin se käytetään?	→ tuotokset
3	Mitä nämä palvelut ja toimet saavat aikaan?	→ vaikutukset

Vaikutusketju ei katkea

määräraha → toimenpiteet → suoritteet → toiminnallinen tulos → yhteiskunnallinen vaikutus

(VTV:n kritiikki: ketju katkeaa, kun tavoitteet jäävät yleisiksi, mittarit eivät mittaa vaikutusta ja määrärahan yhteys tavoitteeseen jää heikoksi.)

thl

Mitä hyötyä taggauksesta?

Mitä hyötyä eduskunnalle ja kansalaisille?

Lähtökohta – Valtiontalouden tarkistusvirasto: talousarvion tavoitteet jäävät usein yleisiksi, mittarit kuvaavat suoritteita eivätkä vaikutuksia, ja tulos- ja budjettiohjauksen yhteys on ”edelleen hyvin ohut”. Ministeriöillä on aiempaa laajemmin harkintavaltaa, ja eduskunta päättää lähinnä rahoituspuitteista. Eduskunta päättää euroista, mutta sillä on vähän tietoa siitä, mitä niillä saadaan aikaan.

- **Perustelu jokaiselle eurolle:** jokaisella momentilla on kirjattu tavoite – näkyy, miksi määräraha on olemassa ja mitä sillä tavoitellaan.
- **Keskustelu tuloksista, ei vain euroista:** mittarit kertovat, saavutetaanko tavoitteet; lisäyksiä ja leikkauksia voi arvioida sen mukaan, mitä ne muuttavat.
- **Kokonaiskuva yli hallinnonalojen:** taggaus näyttää, ketkä rahoittavat samaa päämäärää – valiokunnat voivat tarkastella esim. nuorten syrjäytymistä kokonaisuutena.
- **Sopeutuksen vaikutukset näkyviin:** mille hyvinvoinnin ulottuvuuksille vähennykset osuvat ja jääkö jokin tavoite yhden momentin varaan.
- **Kansalaisille ymmärrettävä budjetti:** terveys, toimeentulo, asuminen ja osaaminen ovat tuttuja käsitteitä – niillä voi kertoa, mitä yhteisillä varoilla tavoitellaan.

thl

Pilotti ei muuta eduskunnan ja hallituksen työnjakoa – se parantaa tietoa, jonka varassa eduskunta käyttää budjettivaltaansa. Lähde: Ihalainen (VTV 2025), Eduskunnan budjettivalta tarkastajan näkökulmasta.

Mitä hyötyä taggauksesta ministeriöille?

- Ministeriöiden oma työ osaksi kokonaisuutta: ministeriö näkee, miten sen momentit liittyvät yhteisiin päämääriin ja muiden ministeriöiden työhön.
- Kevyt toteuttaa: ei uutta tiedonkeruuta, ja tavoitteet ja mittarit asetetaan kerran; niitä ei tarvitse muuttaa vuosittain.
- Poikkihallinnollisuus näkyviin: moniko hallinnonala rahoittaa samaa päämäärää: päällekkäisyydet ja aukot.
- Samat ulottuvuudet ja kysymysrakenne kaikille ministeriöille: mikä ongelma, mitä tavoitellaan, mihin hyvinvoinnin ulottuvuuteen, mistä onnistuminen tunnistetaan.
- Tulosohjaus paranee: raha, tuotostavoite, vaikuttavuustavoite ja mittari kirjataan samalle tasolle, joten vaikutusketju ei katkea momentin ja tavoitteen väliin (vastaus VTV:n kritiikkiin).
- Sopeutus voidaan tehdä tietoon perustuen — kehikko näyttää, mille hyvinvoinnin ulottuvuuksille vähennys osuu ja kantaako samaa tavoitetta moni momentti vai jääkö tuki yhden momentin varaan.
- Uusi esitys asettuu kokonaisuuteen: näkyy, mitä olemassa olevaa kokonaisuutta lisärahoitus täydentää.
- Määrärahakeskustelut VM:n ja sektoriministeriöiden välillä voivat perustua myös kirjattuihin tavoitteisiin ja mittareiden tuloksiin.

thl

Kansliapäälliköiden pääviestit

- ”Tulojen lisäämistoimia ja menojen sopeuttamistoimia tarkastellaan kokonaisuutena poikkihallinnollisesti ja niiden vaikutuksia arvioidaan.” (s. 26)
- ”Poikkihallinnollisuus ja tietoperusteisuus ovat avainasemassa… niiden vaikutuksia on pystyttävä laaja-alaisesti arvioimaan ja seuraamaan pitkällä aikavälillä.” (s. 30)
- ”Erityisesti julkista taloutta sopeutettaessa on tärkeää arvioida päätösten vaikutuksia pidemmällä aikavälillä ja eri näkökulmista.” (s. 33)

Lähde: Valintojen Suomi (2026), kansliapäälliköiden pääviestit

thl

Virkapuheenvuoron ehdotukset ja pilotin tuki

Virkapuheenvuoro ehdottaa	Pilotti tarjoaa
Määrärahat, tavoitteet ja vaikuttavuus vahvemmin yhteen (s. 36)	**Tavoitteet ja mittarit** jokaiselle momentille
Päätöksenteon lähtökohdaksi kustannusvaikuttavuus (s. 31)	**Tavoitteet ja mittarit:** momenttien tulokset vertailtaviksi
Nollapohjainen budjetointi vaalikauden alussa (s. 35)	**Tavoitteet ja mittarit:** momenttikohtainen peruste priorisoinnille
Resurssijako kokonaisuutena, ei lisäysesitysten sarjana (s. 32)	**Hyvinvointiulottuvuudet:** näkyy, ketkä rahoittavat samaa päämäärää

Pilotin käyttämä menetelmä tuottaa tietopohjaa – päätökset ja niiden vaatimat prosessit jäävät valtiovarainministeriölle.

thl